

EUROPESE COMMISSIE

*Brussel, 24.9.2013
C(2013) 5884 final*

*Dhr. André FLAHAUT
Voorzitter van de Kamer
van Volksvertegenwoordigers
Natieplein 2
B – 1008 BRUSSEL*

Geachte voorzitter,

De Commissie is de Kamer van Volksvertegenwoordigers erkentelijk voor het met redenen omkleed advies van 19 juni 2013 over het voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking en opleiding op het gebied van rechtshandhaving {COM(2013) 173 final}. Met betrekking tot het advies merkt de Commissie het volgende op.

Met betrekking tot Europol Academy

De Kamer is van oordeel dat artikel 9 van het voorstel verder gaat dan wat is toegestaan op grond van artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Dat artikel bepaalt dat het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure maatregelen kunnen vaststellen voor steun voor de opleiding van personeel, alsmede samenwerking betreffende de uitwisseling van personeel, apparatuur en onderzoek op het gebied van criminalistiek.

De Commissie is van mening dat de in artikel 9 van het voorstel vastgestelde maatregelen in overeenstemming zijn met het artikel van het bovengenoemd Verdrag. Het concept van "steun voor de opleiding van personeel" van artikel 87, lid 2, onder b), komt in de praktijk tot uiting in de instelling van een agentschap dat als taak heeft opleidingen te ondersteunen, ontwikkelen, verzorgen en coördineren.

Zoals is voorgesteld in de mededeling tot vaststelling van een Europees opleidingsprogramma voor rechtshandhaving¹, heeft de nieuwe opleidingsdirectie van Europol (Europol Academy) als doel de opleidingen op het gebied van rechtshandhaving te coördineren voor wat grensoverschrijdende kwesties betreft, zonder afbreuk te doen aan het nationaal beheer van opleidingen.

Onder meer de behoefte aan beter onderwijs en een effectieve operationele samenwerking op Europees niveau hebben aanleiding gegeven tot de vaststelling van het opleidingsprogramma, dat ervoor moet zorgen dat de opleiding op coherente wijze wordt benaderd, overeenkomstig de hoogste

¹ COM(2013) 172.

kwaliteitsnormen op EU-niveau. De taken die aan de Europol Academy worden toegekend, vloeien voort uit deze behoeften en hebben als specifiek doel de coherentie te garanderen en de steun waarin het Verdrag voorziet, praktisch uit te werken.

Het concept "steun" wordt bovendien nog nader uitgewerkt in andere verdragsbepalingen. Met name artikel 2, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt het volgende: "Op bepaalde gebieden en onder de bij de Verdragen gestelde voorwaarden is de Unie bevoegd om het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen, zonder evenwel de bevoegdheid van de lidstaten op die gebieden over te nemen."

In het geval van de Europol Academy wordt geen afbreuk gedaan aan de nationale bevoegdheden. De opleiding door de Academy heeft betrekking op de bevoegdheden inzake politieke samenwerking op Europees niveau en op de gevallen waarin een dergelijke samenwerking geacht wordt een toegevoegde waarde te hebben. Het is overigens duidelijk gebleken dat er tussen de lidstaten discrepanties zijn op het gebied van opleiding en dat in opleidingsprogramma's doorgaans slechts elementaire informatie wordt onderwezen over de EU-instrumenten en over de Europese dimensie van het dagelijkse politiewerk.

Het toegenomen aantal door CEPOL georganiseerde opleidingscursussen, gemeenschappelijke curricula en uitwisselingsprogramma's bevestigt dat het ondersteunen, ontwikkelen, verzorgen en coördineren van essentieel belang zijn voor een gemeenschappelijke benadering van opleiding en om de operationele samenwerking te waarborgen.

Het voorstel van de Commissie is er bijgevolg op gericht de praktijken die reeds zijn vastgelegd in Besluit 2005/681/JBZ van de Raad, de huidige rechtsgrondslag voor CEPOL, te verbeteren en te ontwikkelen.

Met betrekking tot artikel 6, lid 4

Artikel 6 bepaalt dat wanneer Europol de lidstaten verzoekt een strafrechtelijk onderzoek in te stellen, te voeren of te coördineren, de lidstaten mogen besluiten daaraan geen gevolg te geven. Volgens dat artikel moeten de lidstaten de redenen voor hun besluit binnen een maand meedelen.

In België is het aan de gerechtelijke autoriteiten om een dergelijk besluit te nemen. De Kamer van Volksvertegenwoordigers is van mening dat deze maatregel een inbreuk vormt op de onafhankelijkheid van de nationale rechterlijke macht.

De Commissie benadrukt dat de maatregel als doel heeft de interne organisatie van Europol en de toekenning van middelen binnen de dienst te vergemakkelijken, en in geen geval afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de nationale gezagsorganen of instellingen.

De maatregel beoogt integendeel de samenwerking tussen Europol en de lidstaten transparanter te maken.

De bevoegdheid van Europol om te verzoeken een strafrechtelijk onderzoek te openen, is bovendien reeds vastgesteld in artikel 7 van Besluit 2009/371/JBZ van de Raad. De bepaling vormt geen inbreuk op de onafhankelijkheid van de bevoegde nationale instanties: Europol heeft het recht om, op grond van de informatie waarover het beschikt met betrekking tot criminele activiteiten en in de gevallen die behoren tot zijn bevoegdheid, voor te stellen dat een onderzoek wordt ingesteld.

De lidstaten zijn overigens niet verplicht een onderzoek in te stellen. Zij dienen enkel, wanneer zij besluiten een verzoek niet in te willigen, de redenen voor hun besluit binnen een maand mee te delen. Bovendien hoeven de redenen niet te worden meegegeeld wanneer hun bekendmaking de wezenlijke

ationale veiligheidsbelangen zou kunnen schaden of het welslagen van lopende onderzoeken of de veiligheid van personen in gevaar zou kunnen brengen.

Met betrekking tot artikel 46

De Kamer van Volksvertegenwoordigers is van oordeel dat het voorgestelde artikel 46 betreffende het toezicht door de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) de Belgische nationale autoriteit de mogelijkheid zou ontzeggen om haar bevoegdheid van rechtstreeks toezicht op Europol uit te oefenen.

De Commissie benadrukt dat de voorgestelde bepaling gebaseerd is op een model van gezamenlijke controle door de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming en de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten op de bescherming van de bij Europol verwerkte persoonsgegevens.

De maatregel in kwestie is erop gericht de gegevensbescherming te verbeteren en ervoor te zorgen dat het systeem voor de controle ervan voldoet aan de door het Hof van Justitie in zijn rechtspraak vastgestelde criteria van onafhankelijkheid en doeltreffende uitvoeringsbevoegdheid. De maatregel zorgt er tevens voor dat de nationale autoriteiten, waarvan de meeste door Europol verwerkte gegevens afkomstig zijn, betrokken zijn bij het toezicht op de gegevensbescherming.

De nationale controleorganen blijven bevoegd voor het toezicht op de invoer en opvraging van persoonsgegevens door de betrokken lidstaat, alsook voor elke verstrekking van dergelijke gegevens aan Europol. Voorts blijven zij verantwoordelijk voor het toetsen of de rechten van de betrokkene door deze invoer, opvraging of verstrekking niet worden geschaad.

Om hun toezichtsfunctie te kunnen uitoefenen, hebben de nationale controleorganen via de nationale eenheden of de verbindingsofficieren toegang tot de gegevens die door de lidstaat aan Europol worden verstrekt. Deze organen hebben toegang tot de kantoren en de dossiers van hun respectieve verbindingsofficieren bij Europol. Zij zien ook toe op de werkzaamheden van de nationale eenheden en van de verbindingsofficieren, voor zover deze werkzaamheden betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens. Bovendien heeft eenieder het recht het nationale controleorgaan te verzoeken om te toetsen of de overdracht of verstrekking van zijn persoonsgegevens aan Europol, op enigerlei wijze, alsmede de toegang tot de gegevens door de betrokken lidstaat, rechtmatig zijn.

De ontwerpverordening voorziet ook in een nauwe samenwerking tussen de nationale controleorganen en de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming op bepaalde terreinen die nationale betrokkenheid vereisen. Nationale betrokkenheid is met name nodig wanneer door de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten of de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming grote discrepanties zijn vastgesteld tussen de praktijken die de lidstaten hanteren, in het geval van een mogelijk onrechtmatige overdracht via de kanalen voor informatie-uitwisseling van Europol of in het kader van door een of meer controleorganen ter sprake gebrachte vragen met betrekking tot de toepassing en de interpretatie van de verordening.

In dergelijke gevallen wisselen de nationale controleorganen en de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming relevante informatie uit, staan zij elkaar bij in de uitvoering van controles en inspecties, behandelen zij problemen bij de interpretatie of toepassing van de verordening, buigen zij zich over problemen bij de uitoefening van het onafhankelijk toezicht of bij de uitoefening van de rechten van de betrokkenen, stellen zij geharmoniseerde voorstellen voor gemeenschappelijke oplossingen voor problemen op, en bevorderen zij het bewustzijn over gegevensbeschermingsrechten, zulks naar behoefte.

De Commissie is dan ook niet van mening dat het voorgestelde model van externe controle op de gegevensbescherming de bevoegdheden van de nationale controleorganen kan aantasten.

Met betrekking tot artikel 53

De Kamer van Volksvertegenwoordigers stelt zich ook vragen met betrekking tot de parlementaire controle. Artikel 53, lid 1, van het ontwerp vormt een bevestiging van een maatregel die reeds is opgenomen in het besluit van de Raad dat door het voorstel zou moeten worden vervangen, en bepaalt dat de voorzitter van de raad van bestuur en de uitvoerend directeur desgevraagd voor het Europees Parlement verschijnen om, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de nationale parlementen, met inachtneming van de zwijg- en geheimhoudingsplicht, aangelegenheden in verband met Europol te bespreken.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft ook twijfels met betrekking tot de "aanwezigheid van vertegenwoordigers van de nationale parlementen". Volgens het advies suggereert de formulering dat activiteiten op dit niveau de nationale parlementen zouden kunnen binden. Tot slot zou de zwijg- en geheimhoudingsplicht een obstakel vormen voor de parlementaire freedom of speech en zou die bijgevolg onaanvaardbaar zijn voor het Belgische parlement.

De Commissie neemt nota van de opmerkingen en verduidelijkt het volgende.

De maatregel vindt zijn bestaansreden in artikel 88, lid 2, VWEU, dat bepaalt dat "het Europees Parlement, tezamen met de nationale parlementen" controle uitoefent. Met inachtneming van de onafhankelijkheid van de nationale parlementen en van het Europees Parlement, en van de vrijheid die zij genieten om hun eigen activiteiten te organiseren, heeft de Commissie besloten geen praktische voorschriften voor te stellen voor deze gezamenlijke controle.

Bovendien hebben de nationale parlementen over deze samenwerking al gedachten uitgewisseld tijdens de raadplegingen over de mededeling betreffende de procedures voor het toezicht op de activiteiten van Europol door het Europees Parlement, in samenwerking met de nationale parlementen, die de Commissie heeft voorgesteld ter gelegenheid van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon².

De organisatie en de modaliteiten voor de gezamenlijke parlementaire controle moeten het Europees Parlement en de nationale parlementen onderling overeenkomen. De Commissie is van mening dat het niet aan haar is om een interparlementair systeem of een interparlementaire structuur daarvoor voor te stellen. De parlementen hebben tijdens de raadplegingen over de genoemde mededeling overigens hetzelfde aangegeven.

De Commissie heeft er vertrouwen in dat de beste oplossing kan worden gevonden binnen de betrokken instellingen.

Artikel 53, lid 1, van het voorstel kent met betrekking tot de zwijg- en geheimhoudingsplicht de nationale parlementen een nieuw recht toe en behoudt bovendien ten aanzien van het Europees Parlement de beperking waarin Besluit 2009/371/JBZ (artikel 48) voorziet. De Commissie is niet van oordeel dat de activiteiten van de nationale parlementen zullen worden beperkt en de parlementaire freedom of speech zal worden gehinderd.

Het laatste punt betreft artikel 53, lid 2, dat bepaalt dat de parlementaire controle op Europol wordt uitgeoefend overeenkomstig de verordening. Volgens de Belgische autoriteiten zou dit betekenen dat

² COM(2010) 776 definitief.

de nationale parlementen over geen andere middelen meer zouden beschikken om controle uit te oefenen.

De Commissie merkt op dat verschillende bepalingen van het voorstel betrekking hebben op de bevoegdheden van de nationale parlementen. Wat de Verdragen betreft, steunt de controlefunctie die wordt toegekend aan de nationale parlementen op artikel 12 VEU, dat bepaalt dat de nationale parlementen betrokken worden bij het politieke toezicht op Europol, overeenkomstig artikel 88 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Dit laatste artikel bepaalt bovendien duidelijk dat de wijze waarop het Europees Parlement en de nationale parlementen controle uitoefenen, in de verordening moet worden vastgesteld. De Commissie is van mening dat het artikel in kwestie in overeenstemming is met de Verdragen.

De Commissie hoopt dat deze brief een antwoord biedt op de opmerkingen in het met redenen omkleed advies van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De Commissie verheugt zich op de voortzetting van de politieke dialoog. Met de meeste hoogachting,

Maroš Šefčovič
Vicevoorzitter